

Manuel Blañafort

Xosé Aviñoa

Pròleg de Xavier Montsalvatge
Col·lecció "Compositors Catalans", núm. 7
Ed. Proa i Generalitat de Catalunya
Barcelona, 1997, 219 pàg.

Ressenya

Josep M. Arrizabalaga Amoroto

Mestre orguener

Aquest llibre, coeditat pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i Edicions Proa amb motiu del centenari del naixement de Manuel Blañafort, és un estudi biogràfic —així el defineix Xavier Montsalvatge en el seu prefaci— sobre la vida i l'obra de l'il·lustre músic garriguenc Manuel Blañafort i de Roselló (1897-1987). El llibre és ambiciós, com es desprèn de la lectura del sumari, un xic hiperbòlic —vull dir el sumari.

L'autor ha aplegat una important documentació amb materials trets de llibres, articles de premsa, crítiques, cartes, entrevistes i sobretot d'escrits del músic, diaris, quaderns de notes, papers dispersos i comentaris manuscrits a les partitures. Aquests materials són presentats esquemàticament al lector, sense que l'autor —sembla que expressament— prengui gaire partit a revelar-nos el seu pensament sobre el músic.

Un copiós recull de citacions li-

terals dels escrits de Blañafort, convenientment ordits, fan d'aquest llibre una autobiografia apassionant del nostre músic. És d'agrair aquesta reserva de l'autor que permet d'acostar-nos al mestre, d'escoltar-lo de primera mà i de descobrir amb admiració els seus dots d'escriptor, de pensador i de poeta. Penso que l'acostament —la introducció als escrits de Blañafort— és la contribució més gratificant del llibre. Fins i tot els qui ens hem honorat amb el seu coneixement i amb una mica del seu tracte —proverbialment poc exuberant— desconeixíem aquest aspecte de l'artista, que encara ens el fa més gran —que ja és dir— i que ens obre noves perspectives per a la percepció de la seva música. De la selecció dels textos i de l'ordre en què per necessitats del guió han d'anar, en resulta de tant en tant un cert desordre cronològic (salts endavant i endarrere) del pensament de Blañafort, inevitable seqüela del mètode, recompenat amb escriure pels avantatges del testimoni directe.

El prefaci de Xavier Montsalvatge és senzillament magistral. Ningú com ell, músic, crític de música, escriptor i memorialista d'excepció de la vida musical d'aquest segle, podia escriure quatre pàgines sobre Blancafort tan sàvies, tan plenes, tan exactes. Sobre la sinceritat dels elogis i l'admiració de Xavier Montsalvatge envers la persona i l'obra de Blancafort no hi ha dubte. Vull, però, recordar que encara l'any 1981, en "Cien años de la vida del mundo, LA MÚSICA CATALANA", fascicle 38 dels que setmanalment va publicar aquell any el diari *La Vanguardia* amb ocasió del seu centenari, Montsalvatge ignorava Blancafort fins al punt d'escriure: "Los compositores significados en esta etapa [...] han sido varios, pero tres podríamos citarlos [...]: Robert Gerhard (1896-1979), Eduard Toldrà (1895-1962) y Frederic Mompou, el único músico viviente, venturosamente, que hemos incluido en este fascículo". Manuel Blancafort va ser molt sensible —qui no?— a la desconsideració dels seus col·legues i a algunes malvestats del seu "amic" Frederic Mompou. Hi va respondre sempre amb un desdeny olímpic, escrupolosament elegant.

L'any 1933, en un festival monogràfic sota el lema "El paisatge de Catalunya a través dels músics i dels poetes", entre els compositors representats al costat de Manuel Blancafort hi ha el mestre Josep Maria Ruera amb els seus *Tres moviments simfònics*. Altres noms són els catalans Robert Gerhard, Ricard Lamote de Grignon, Isaac Albéniz, Juli Garreta, Enric Granados, Felip Pedrell i els espanyols Òscar Esplà, Ernesto Halffter, Manuel de Falla, Joaquín Turina, P. Sanjuán i Salvador Bacarisse. Tres anys més tard, el 1936, entre els músics escollits per a participar en el Festival de la Societat Internacional de Música Contemporània (SIMPC) torna a haver-hi el mestre Josep Maria Ruera al costat de Blancafort compartint cartell amb noms com Berg, Webern, Bartók i els catalans Gerhard, Lamote, Garreta i Granados. Sorpren que no aparegui el nom de Frederic Mompou en cap dels dos esdeveniments musicals.

Un apartat del llibre digne d'esment especial és el catàleg d'obres, amb una fitxa per obra. Cada fitxa conté la instrumentació de l'obra, l'incipit de la partitura, el tempo i la durada, les parts que conté, les dates de composició i d'estrena, les revisions,

les innovacions i les modificacions fetes per l'autor, la casa editora i textos corresponents a fragments dels escrits del mateix compositor sobre l'obra o a comentaris d'altres. Més de 100 títols d'obres de gran diversitat de gènere i d'envergadura, des de cançons a una veu fins a quartets de corda, concerts de piano i orquestra, una simfonia i una gran cantata, acrediten el fecund treball del músic, vertaderament sorprenent quan l'imaginem immersit tota la vida en un mar d'ocupacions extramusicals que representen per a ell, en les seves paraules, "un sacrifici o només l'acompliment d'un deure ineludible".

De salut fràgil i natural trist i solitari, va viure sempre allunyat dels cercles musicals i de qualsevol altre cercle, en una solitud atenta, tensa, receptiva. "El seu silenci públic —escrivia Manuel Valls— ha tingut, però, una vivíssima ressonància interior que ha animat la seva importantíssima obra darrera". La imatge de Blancafort artista desperta irremeiablement reminiscències proustianes. El mateix rigor, la mateixa tenacitat, la mateixa exploració meticulosa per tal de travessar pas a pas la solitud, per tal de fer arribar als homes l'expressió del seu altíssim llegat.